

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
Egyben negyedévre . . . 3 korona.
Égésévre 12 . . .
Vidéken: negyedévre . . . 4 . . .
Égésévre 20 . . .

László József
kiadó és laptulajdonos.

Szentmiklósi József
felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 27
Kéziratok nem adóznak vissza.

A kisemberek sorsa.

Debreczen, augusztus 12.

A sehonnai ember életelve, hogy „ubi bene ibi patria”. A jó hazafi, a ki szereti hazáját és szent előtte a föld, a hol atyjának, anyjának. Öseinek porai hamvadnak, nem mozdul ki egyhamar hazájából; az nem lesz bolygó vándora a földkerekségnek csupán azért, mert az országon kívül esetleg többet szerezhethet, többet élvezhet, a míg itthon esetleg néha egyet-mást talán egyszer-másszor nélkülöznie kell. A hazáját szerető, nemzetéhez ragaszkodó jó hazafit semmiféle csábító ígéretekkel sem lehet arra bírni, hogy hagyja el hazáját és legyen világpolgárrá.

Bizony a temesvári kongresszuson is, a melyet a délvidéki kivándorlás meggátlása céljából hívtak össze, mindenekelőtt azt konstataáltak az egyes tekintélyes felszólalók, hogy a kivándorlás egyik legfőbb oka a csábítás és erre az elcsábítatásra azok az emberek hajlandók, a kik sem a szülői házban, sem az iskolában nem részesültek oly alapos és hazafias irányu nevelésben, mely bennük a

hazai földhöz, a magyar nemzethez való ragaszkodás érzelmeit végleg megerősítette volna. Többnyire az ilyen gyenge emberek lettek aztán áldozatai a kivándorlási ügynökségeknek.

A temesvári kongresszuson különösen megbélyegezték a hírhedt Missler-féle kivándorlási ügynökség üzelmeit. Ez a cég főként a délvidéki németajku polgártársainak között toborozza a kivándorlókat és a kongresszuson megdöbbenő adatokat hoztak fel a Missler-cég garázdálkodásaira nézve. Ennek a cégnek ügynökei tulajdonképpen jó napszám, jó kereset ürügye alatt napszamosokat szerződtetnek a délvidéki munkás német földmivesek között a külföld számára. Ezek kezdetben azt sem tudják, hova mennek. Csak munka végett indulnak el. Eddig közel tizezer ilyen munkás embert vontak ki erről a vidékről, a kiknek nagy része aztán esalódva, nyomorban tért vissza és csak most vették észre a rászédettek, hogy ők tulajdonképpen a kivándorlási ügynököknek és a genuai hajóstársaságnak robotoltak. Ezeknek fizettek közbenjárási, utazási díjat, ellátási költséget, készpénzen,

eladott vagyonkájuk árából, de ők maguk nem kaptak munkát, nem kerestek pénzt sehol. Végre is kénytelenek voltak hazajönni, a hol legalább inségnek nincsenek kitéve. Ez még némi nyereségnek mondható, ha a kivándorlók visszatérnek. Amde míg erre az üdvösséges tanulságra rájönnek a mi atyánkfiai, addig egész vidékek néptelenednek el, maradnak dolgos kéz nélkül.

Ez az egyik legszomorubb következménye a kivándorlók üzletszerű toborzásának.

Tagadhatatlan azonban, hogy vannak gazdasági bajok, a melyek megnehezítik a megélhetést és a nyomorgó elemeket elköltözésre kényszerítik egyes vidékekről. A kongresszus kifejezett nézete, de a magyar kormány rég kijelentett felfogása szerint is ezek a gazdasági bajok szerencsénkre muló természetűek és éppen nem gyógyíthatatlan betegségek.

Sőt a magyar kormány évek óta a legnagyobb erélylyel és legszébb eredménnyel küzd ezen gazdasági bajok ellen s ennek köszönhető, hogy ma már határo-

A „Szabadság” tárczája.

Gyermek az anyjáért.

Írta: Fáy Nándor.

Janika tízéves fueska. Vézna, törékeny a teste, szinte bájosan öregemberes a járása, mint ha súlyzók húznák a lábát. Vérczegény, hamuszürke az ajaka, sápadt az arca, de a szemében majdnem érthetetlenül és korának éppen meg nem felelő lelki világra valló tűz van. Most jár a gimnázium első osztályába egy vidéki kis városban. Még egy évvel ezelőtt a fővárosban élt, van tehát bizonyos „tekintélye” az osztálytársai előtt, akik öntudatlanul is meghajolnak a szélesebb látkörű nagyvárosi gyermek előtt.

Janika édes anyja Habas Jánosné, egy közepes rangu miniszteri tisztviselő felesége. Elválva él a férjétől, akitől havonta megkapja az ellátásra való pénzt. Formás, viruló, harminczév körüli asszony, akiről azt szokták a férfiak mondani, hogy csinos, de ezzel többet éreznek, mintha szépségnek mondták volna. Szoknyahős férje mellett volt elég oka

arra, hogy megundorodjék a főváros sok szennyétől, mikor válópórt indított ellene kis fia beteges állapota is arra készítette, hogy vidéki városkában telepedjék le.

Itt természetesen, nem tudták a szerepvivő asszonyok megbocsátani neki, hogy meleg a szeme nézése, hogy árnyos a teste, hogy a ruháiból nem ordít az agyonszallagozott izléstelenség, hogy diszkrét és mégis megkapó a megjelenése. A kisvárosi hölgyekben tehát nem tombolt iránta a jóindulat.

Annál inkább a vasalt arcú, hajú és ruhájú urakban.

Mikor megszimatolták, hogy elvált asszony, ez azonnal úgy alakult ki a lelkükben, hogy hisz csak elvált asszony, aki éhes vágyu urak előtt valami közép-faj az asszony és az özvegy asszony között. Ennek a dzsentiménes gondolkodásnak pedig az egyik leglényesebb pontja, hogy az ilyen hisz csak elvált asszonynál nem nagy kockázatátás egy kis szerencsét próbálni.

Valósággal rekordot értek el az ismeretes rózsalánecokon lebegő és nem lebegő urak ebben, hogy hányféle kellemeskedő és lehetetlenül kellemetlen módon vonják magukra az elvált asszony figyelmét. A naivabbak allat való sétál-

gatások később impertimensek lettek, tolatkodó fogszivogatások is halatszottak néha és teljes tíz hónap kellett ahhoz, míg megviradt az urak koponyáiban, hogy itt sem negédeskedéssel sem tolatkodással ezélt érní nem lehet.

Az asszonynak eleinte minden idegét megreszkette, hogy léha, fiatal és öreg tacsokó éhes szeme zavarja az ő csendes, mindenkitől, minden szórakozástól vissza vonuló életét, később azonban ügyet sem vetett a szomjas tekintetekre élt a kis fiának. És ebben az enyészto vege álásban virult ezért, mint a duzzadó nemesfajú marésál — rózsá, amelynek az üdeségét csak emelte az a harmatessepp, amely állandóan ott setenkedett Habosné szemében.

Gyermekes öröm fogta el, ha kis fiával együtt tanulta a tudóssá tevő tantárgyakat és boldog megelégedettség fogta át lelkét arra a szinte féltékeny szeretetre, amelylyel a fueska rajta csüngött.

A husvétí vakáció előtt néhány héttel, egyszer elszontyolodottan jött haza Janika.

— Félek anyuska.
— Mitől, édes?

zött javulás észlelhető sokféle irányban.

A magyar kormánynak mélyen átgondolt, roppant széleskörű mezőgazdasági és általános közgazdasági programja van, a melynek keresztülvitele lépten-nyomon segíti úgy a kisgazdákat, mint a kisiparosok helyzetét.

E tekintetben ezuttal nagyjában csak azokra a mintegy mértföldmutató oszlopos alkotásokra hivatkozunk, melyek a törvénytárba vannak felvéve.

Igy tisztán a mezőgazdasági munkások érdekében egész sorozat törvényt hoztak és hajtottak végre rövid 4—5 év alatt.

A mezőgazdasági munkás ma már teljesen egyenjogú, egyenlő erejű szerződő fele a munkaadónak, kinek kapzsisága, kizsákmányolási törekvése ellen pártatlan bíró védi. Ma már a napszámos és cseléd, a zsellérember munkaképtelenségére s öregségére nyugdíjat, leányának kiházasítási összeget biztosíthat. A tervbe vett állami parcellázások mellett pedig a telkesgazdák terjeszkedése lesz biztosítva a felosztásra kerülő nagybirtokokon. Mind ezt mind az államhatalom mozditja elő.

A kisiparosok sorsa még soha, egyetlen kormány alatt sem részesült olyan atyai gondozásban, mint éppen a Széll-kormány alatt. Hisz ma a kisiparos részére azok az állami kedvezmények és állami támogatás van törvényhozásilag biztosítva, a melyeket azelőtt a nagygyárpar élvezett a vállalkozási és tőkebefektetési kedv felkeltése végett.

A kisiparosok szövetkezeti uton ma már a nagyobb állami szállításba is bevonatnak. A hitelszövetkezeti ügy rendezésével úgy a kisiparos, mint a kisgazda hitelviszonyai gyökeresen javulnak. Csak okosan kell élni ezekkel a törvényadta reformokkal.

A magyar államhatalom ezen társadalmi bajok szanálása céljából ezuttal is előtte járt a magyar társadalomnak.

Éppen azért üdvösnek tartjuk a temesvári kongresszusnak azt a bölcs törekvését, hogy most társadalmiba viszi át a gazdasági bajok ellen folytatott csata színterét. Üdvösnek tartjuk különösen az ilyen gazdasági szövetkezeteknek és különböző közgazdasági kongresszusoknak megbecsülhetetlen értékű felderítő szolgálatait. Tudjuk, hogy a modern hadviselésben is milyen nagy szerepe van az eredményes felfedező, felderítő szolgáltatnak. A hadvezér erre alapítja jóformán összes intézkedéseit.

A temesvári kongresszus előkészítői és előadói ilyen igen becses és a bajok javítása céljából nélkülözhetetlen adatokat és tudnivalókat bocsát rendelkezésünkre. Konkrét javaslatai szintén megfontolás tárgyává teendők s a mennyiben azok az általános forgalmi, költözködési és foglalkozási szabadság érdekeinek megfelelnek és e mellett a kitűzött célt biztosítják, mindenesetre figyelembe veendők a törvényhozási és kormányzási intézkedéseknél. A kongresszus tagjainak öntudatát pedig emelni fogja, ha látják, hogy hasznos munkát végeztek.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőház ingói. A régi képviselőház butoraiból egy darabot sem visznek át az új parlamentbe, s hol minden helyiséget új butorokkal látnak el. Mint fővárosi tudósítónk írja, a képviselőháznak egy négy tagból álló bizottsága most felbecsülte a régi képviselőház összes butorait és ingóságait, a melyek a képviselőház átköltözködése után eladásra kerülnek. E bizottság tagjai voltak: Andor Gyula elnöki tanácsos, Dessewffy Aristid háznagyi titkár, Keszely Géza és Farkas János terembiztosok, a kiknek Bobula János építész volt segítségükre. A becslési jegyzőkönyvet ma készítették el és be fogják mutatni Apponyi Albert grófnak, a képviselőház elnökének.

Vidéki kiállítások.

Budapest, augusztus 12.

A kiállítások értékéről, hasznáról és előnyeiről, eredményeiről általában eltérők lehetnek a vélemények, de hogy eleven életet, az ipar és gazdaság terén pezsgő forrongást idéznek elő, nem lehet elvitatni még akkor sem, ha a tapasztalat itt-ott azt bizonyítaná is, hogy ez a lüktető élet csak mulékony és rövid lélekzetű.

De ha ez az ipar és gazdaság terén fellendülő elevenség áll az országos kiállításokra, úgy feltétlenül bekövetkezik azokon a vidéki központokon és környékén, a hol helyi kiállításokat rendeznek.

Régóta hangoztatjuk és bizonyítjuk, hogy Magyarország vidéki városainak legfőbb baja a központosság, a minden téren előnyomuló centralizáció, a mely előli a vidék haladását, a vidéki gazdasági viszonyok fellendülését és csirájában fojtja meg a vidéki városok felvirágzását.

Eppen azért őszinte örömmel látjuk

— A Pál tanár ur azt mondotta, hogy gyenge vagyok a számtanban.

Az anya arcára szelid mosoly ült ki:

— No majd ezentúl szorgalmasabban tanuljuk a számtant.

A kis fiuból valami becsületes duzzogás szaladt ki:

— Pedig én akárhány fiut tudok, aki sokkal rosszabbul érti a számtant, mint én. És . . . és . . .

— No?

— Azoknak még sem szól a tanár ur.

Habosné megsimogatta a fiucska szőke fejét:

— Nem szabad így beszélni, a tanár urak igazságosak, — mondta szemrehányóan, de érezte a kis fiu igazságát, mert nap-nap után pontosan felmondott vele minden leczkét.

Rövidesen azzal a hirrel jött Janika haza:

— Pál tanár ur azt mondta, hogy majd ő maga beszél veled, anyuskám, hogy végy szigorubban, mert különben meg kell buknom.

— Ó maga beszél velem? . . .

— Igen, hogy majd eljön hozzád.

A nőn végigvonaglott az idegenkedés hidegsége. Miért nem értesíti őt

hivatalosan az a Pál tanár ur, ha gyenge tanuló a fia. Minek ehhez látogatás. És egy zsibbadás volt a lelke . . .

Harmadnapra beállított hozzája egy szépen megfésült, kinosan fekete ruhájú ur, Pál tanár. Az asszony minden erejét összeszedte, hogy hideg előzékenységgel lefegyverezze a mosolyogva vágyakozó tekintetet.

— A kis fiam már elmondta, hogy tanár urnak panasa van reá, — szölt. — És őszintén mondván engem ez meglepett.

— Hogy-hogy? — hangzott az édeskés kérdés.

— Mert ellenőrzöm minden írásbeli feladatát és felmondja mindig a leczkét.

Minden átmenet nélkül tompává lett a férfinak a szava, majdnem suttogóvá:

— No, hisz nem ép oly nagy a baj . . .

A szoba egyik sarkában kigyulladt egy szempár. A kis fiúé.

Az asszony akaratlanul is kiegyenesedett:

— Akkor igazán nem értem . . .

Ündorítóan sóvárgó vonás ült ki a férfi arcára:

— A legnagyobb készséggel elválnám, hogy magam oktassam Janikát. Érti, asszonyom: magam. De . . .

— De?

— Itthon.

Abban az égő szempárban egyszerre villámlani kezdett. Odapattant a kis fiu Pál elé:

— A tanár ur engem tanítani akar?

— Igen fiacskám, — szölt amaz meglepetten a reesegeően hideg hangtól.

A vézna kis testecske szempillantás alatt, karesuvá, férfiasá emelkedett.

— Itthon akar tanítani? Itthon?

. . . Mi szegények vagyunk erre.

Pál az anya felé fordult:

— De asszonyom, itt tévedés van . . .

A kis fiu ajkáról, mint az ostoresapás, hullott a szó:

— Én . . . én . . . köszönöm a tanár ur jóságát, de ha nem tudom a számtant . . . akkor buktasson meg inkább . . . Buktasson meg . . . engem itthon ne tanítson.

És Habosné lecsókolta kis fia szemérő a könnyet, boldogan, az anya izzó szeretetével.

azt az iparkodást és buzgalmat, amely a vidéki városokban az utóbbi időkben életre kelt és a mely még sok gazdasági haszonnak lesz a kimeríthetetlen erőforrása.

Csak a minap nyitották meg a nagybecskereki iparkiallitást, pénteken nyílik meg a verseczi ipar- és mezőgazdasági kiállítás és néhány hét múlva nyitják meg a pozsonyi mezőgazdasági kiállítását. Mindannyi egy-egy erőpróbája a hazai ipar versenyképességének és a mezőgazdaság terén tett rohamos haladásnak.

Mi, ismételjük, őszintén és igaz szívvvel örülünk ennek a versenygésnek, amely egyképen mutatja az életrealitást, mint azt a nemes ambíciót, amely e kiállítások rendezésében rejlik.

Az ország egy-egy új erőforrást fedez fel e kiállítások útján, látja meg a komoly törekvést a megérdemelt boldogulás felé és e szerint értékelheti és becsülheti fel nemcsak anyagi erejét, de azt is, hogy miként lehet támogatni és feldolgozni azt az egész ország hasznára és a közjólét emelésére.

Ez az egyik. A másik az, hogy a vidéki kiállítások annyi buzditást és serkentést rejtenek magukban iparosaink és gazdáink számára, a mi egymagában felér azzal a fáradsággal és áldozatokkal, amikbe egy-egy ily kiállítás létesítése kerül.

E mellett friss vérkeringést idéz elő, közvetlenebbé teszi az ipar és gazdasági érintkezést a vidéki központ és környéke között és az az érdeklődés, a melyet ily vidéki kiállítás kelt, szunnyadó erőknél ad tápot és értéket.

Csak azt óhajtanók, hogy e vidéki kiállítások mind nagyobb és nagyobb, őszinte érdeklődést keltsenek ugy a nagy közönségben, mint irányadó köreinkben, hogy vidéki gazdáink és iparosaink mind nagyobb mérvben érezhessék becsületes munkájuk és iparkodásuk gyümölcsét.

Óhajtuk azt annál is inkább, mert szilárd meggyőződésünk, hogy hazai iparunk mindaddig fel nem lendül, míg a vidéki, illetve helyi ipar a közönség méltó támogatásában nem részesül.

Ennek a támogatásnak a biztosítását véljük mi elérni a vidéki kiállítások rendezése által.

Ez az útja annak, hogy közönség, iparos és gazda megismerje egymást és alkalom nyíljék a közönségnek megismerni polgártársainak, közvetlen szomszédjainak becsületes ipari és mezőgazdasági termékeit. E kölcsönös felismerésben és megbecsülésben rejlik a vidéki kiállítások haszna és ebből háramolhatik olyan gazdag siker az egész országra, a mely feltétlen és biztos alapja lehet anyagi boldogulásunknak.

A felekezeti iskolák.

Wlassics Gyula miniszter rendelete.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, augusztus 12.

A népnevelés ügye nálunk az utolsó időben erőteljes lendületet vett. Az állami iskolák üdvös szaporodásával a népnevelés egyre nagyobb eredményeket mutat fel. Sajnos azonban, hogy az állami intézetek lelkiismeretes oktatási rendszerével a legtöbb községi és felekezeti népiskola nem áll egy és ugyanazon arány-

ban. Ezen iskolák legtöbbje általános tanítási szempontból kifogás alá esik. A közoktatásügyi miniszterium a beküldött iskolai kimutatásokból konstatálja ezt. Hogy e rendetlenség megszűnjék Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter most a következő rendeletet küldte szét az összes tanfelügyelőségeknek:

Az államilag segélyezett népiskolák állapotára nézve betérjesszett kimutatásokból sajnos tapasztalom azt, hogy a tanítói fizetés kiegészítés és évvétődös kórpótlék czimén segélyezett községi és felekezeti elemi népiskolák nemcsak az elhelyezés és felszerelés, hanem ami legszembetűnőbb, az általános tanításnak eredménye szempontjából sok helyen alapos kifogás alá esnek. Minthogy pedig nem nézhetem közömbösen, hogy ezen iskolák melyeknek főtartása az államsegély által tetemesen megkönnyítettett, elhelyezés és felszerelés tekintetében a törvényes követelményeknek meg ne feleljenek; minthogy az állami segélyezéssel a tanítók helyzete tetemesen javult és ez a körülmény azok működésével szemben fokozottabb igényeket támaszt, semmi szín alatt el nem nézhetem, hogy ezen tanítók működése a tanítási eredmény tekintetében a törvényes követelményeknek meg ne feleljen. Felelősség terhe alatt utasítom a kir. tanfelügyelőséget, hogy ezen elemi iskolák állapotának és a tanítók működésének ellenőrzését szigorúsággal és pontossággal gyakorolja és az iskolalátogatások alatt tapasztalt hiányokról mindenkor jegyzőkönyvet vegyen föl. Utasítom egyúttal, hogy mindazon államilag segélyezett elemi népiskolát fentartó, illetve egyházi főhatóságait, melyeknél személyesen, iskolalátogatás alkalmával tapasztalta és e tapasztalatát a kezei közt levő iskola látogatási jegyzőkönyv igazolja, hogy az iskola épület a követelményeknek nem felel meg, a felszerelés pedig hiányos, a törvényhatósági közigazgatási bizottság útján sürgősen kérje föl, hogy legkésőbb a folyó év végig az iskolaépületek helyreállításáról, esetleg szükséges bővítésről a hiányos iskolai felszerelés pótlásáról gondoskodjanak és az ez irányban teendő intézkedések eredményéről ide f. évi szeptember hó 15-ig tegyen összejelentést. Utasítom továbbá a kir. tanfelügyelőséget, hogy mindazon elemi népiskolákat, a melyekben a tanítási eredmény a törvényes követelményeknek meg nem felel, a jövő tanév folyamán alaposan vizsgálja meg, az eredménytelenség okát igyekezze megapjantatosan kipuhatolni és a vizsgálat eredményéről fölvetett iskolalátogatási jegyzőkönyvet ide külön-külön jelentése képesen terjessze föl. Utasítom végre a kir. tanfelügyelőséget, hogy az államilag segélyezett iskolák állapotának rendezése, valamint az államsegély megvonása, a felekezeti elemi iskolák megintése érdekében teendő javaslatait mindenkor kizárólag személyes tapasztalat alapján és a vonatkozó iskolalátogatási jegyzőkönyv csatolása mellett terjessze föl.

Ezt a rendeletet indokolják a többek között Hajdu-vármegye egyes helyein, különösen a felekezeti iskolák, a melyekben a tanügy sokszor a legjobban elhanyagolt állapotban van. Sok panasz hangzott el erről eddig is: talán a miniszter rendelete javítani fogja a mai siralmas állapotokat.

Szegény emberek kiszípolozása.

Megrendelések gyűjtése Debreczenben.

Saját tudósítónktól.

Sok beszéd tárgyát képezte már a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény, a melynek kijátszásához akkor fogtak hozzá élelmes kereskedők, amikor még csak javaslat formájában fenyegette az érdekeiket.

Később tények igazolták ezt a gyanút, a mely egyébként is több volt a gyanunál. Különösen a piperések száguldozták be az országot, elsősorban a fővonalon fekvő Debreczent és gyűjtőttek a meghívókat, a melyek felmutatása mellett védhetik majd a hátukat.

Igy sem használt sokat a fortély, mert néhányan rajta vesztek. A kihágási bíróság szigorú ítéletet mért rájuk, pénzzel meg nem váltható elzárással sújtotta őket, de egy rész kibujt mégis a bajból és sikerült meggyőzni ravasz fufangok árán a tanácsot róla, hogy vannak kivételes esetek, a mikor a megrendelések gyűjtése nem tilos.

Az ügynek azonban nincs még vége, mert hátra van a végső fórum, a miniszter, a ki eddigelé nem nyilatkozott, milyen álláspontot foglal el. Ugy látszik, ez a különféle és egyöntetű megállapodásra nem jutott ítékezés bátorít fel néhány apró debreczeni czegecskét arra, hogy épp, ugy negligálják a törvényt, mint a hogy negligálja azt a főváros.

Ismételjük, nagyon apró czegek ezek nyílt üzlete sines mindnyájának, az egésznek alapját egy raktár képezi, ahonnan kiindulnak kora reggel csomagokat czipelő emberek és csak késő este térnek haza — egy csomó megrendeléssel.

Eijárnak a lakásokra és ott hinálják apró havi részletekre a holmijukat. Mihelyt aztán valamelyik hónap első napján nem fizet a rendelő, rögtön pörlik.

A hitele aránytalanul kiterjedt itt mindenkinek. Először információkat gyűjtenek, hogy vajjon van-e állandó fizetése az áldozatnak, avagy valamelyes vagyona — aztán oda hordják hozzá a félraktárt. A portéka többnyire silány, ám méregdrága mégis. Háromszoros árt követelnek egy-egy hitvány holmiért, ami föl sem tűnik az olyan szegény ember előtt, aki ötven forint árut akar beszerezni havi 2—3 forintos törlesztésre.

Ezek előtt azonban a pör a fő, mert akkor egyszerre biztosítva van minden követelésük. Elmennek az árverés határáig, hogy ügyvédi egyezségben srófolják fel a két forintos részletet négy forintosra.

Tessék most már hozzászámítani az 50 forinthez a 15—20 forintos ügyvédi költséget s akkor legalább négyszer annyiba kerül a szegény ember portékája, mint a mennyiért meg vehette volna készpénzért.

Mindez pedig törvénytörő megren-

delésgyűjtéssel folyik, a mit nem vesz észre a hatóság. Ezuttal nem akarunk nevket fölemlíteni, bár van a kezeink között néhány érdekes adat.

Ha azonban tovább folyik ez a szípolozás szerű működés, készséggel szolgálunk adatokkal a kihágási bíróság számára.

UJDONSÁGOK.

Öngyilkos leányok.

Önként a halálba.

Az öngyilkosságok száma folyvást szaporodik s nincsen gyógyító szer ez epidemia ellen. Öreg, ifju, gyermek siettetí az örök álomba való eljutást. A múlt hónap megkezdte a rohamos fejlődést s úgy látszik, hogy az öngyilkosok esetétől nem riad vissza a halnvágyó emberiség, sőt kedvet kapott hozzá. A mit megkezdett július, folytatja augusztus szép renddel.

Tegnap két öngyilkosság történt városunkban. Két fiatal leány dobta el magát az életet. Szerettek, szerelmükben csalódtak, ez adta kezükbe a mérgekelyhet. Reménységük serpenyője megbillent, nem volt, mi megállítsa őket a lejtőn s belerohantak a halál örvényébe.

Az egyik öngyilkosság a Péterfi utcán történt. *Vasvári* Antal gazdálkodónál cselédképen volt alkalmazva *Mezei* Mari, egy fiatal leány. A tetszetős külsejű, vig kedélyű leánynak egy honvédkáplár udvarolt erősen. Telebeszélte a fejét, hogy ha kiszabadul a katonaságtól, feleségül veszi. A szegény leány hitt a csábító ígretnek s boldogan várta az időt, mikor kedvese kiszabadul és elviszi őt falujába dalos paesirtájának, hűséges hitvestársának.

A boldogságot azonban szomorú kiábrándulás követte. Vasárnap délután a vásárban járkált *Mezei* Mari. A nagy tömegben az ő kedves káplárját látta meg, aki egy vidéki leánynyal karonfogva sétálgatott s együtt ment be vele a panorámába.

Az érzékeny leányt nagyon elkeserítette káplárja hűtlensége. Hazament, de dalos kedve nem tért vissza vele. Busongva, lelki epekedéssel végezte dolgát hétfőn délelőtt. A szörnyű elhatározás már ott forgott lelkében.

Hétfő délután *Vasváriék* a vásárba mentek ki s *Mezei* Mari maga maradt otthon. A boldogtalan leány akkor megkereste a zsiros szódaoldatot s egy jókora adagot megivott belőle. Mire *Vasváriék* a vásárból visszatértek, a cselédleány akkor már eltorzult arczezal vergődött a földön.

Rögtön beszállították a közkórházba, hol ápolás alá vették, de nem menthették meg az életnek, mert későn érkezett a segély. A szerenésetlen leány elérte vágyái s tegnap iszonyu binok közt kiheltele lelkét.

A másik öngyilkos leány *Gyönyösi* Rozália 19 éves cselédleány. Sápon született, onnan került be Debreczenbe s *Lichtmann* Adolfnál lakott a *József* kir. herczeg-uteza 23 szám alatt. A fiatal leány szintén a szerelem áldozata lett. Ő is csalódott és e csalódást nem bírta elviselni megbántott lelke.

Néhány nap óta valóságos buskomorság vett rajta erőt. Harmadnappal ezelőtt pedig odahagyta gazdáját s a vásárban barangolt. Tegnap kiment a *Balogh* Mihály-féle téglavetőbe s ott ma-

rólugot ivott. Détután két órákor találta reá s bevitték dr. *Balkányi* Emil orvoshoz, ki ellenszert adott neki, majd a közkórházba szállították. Most ott fekszik élethalál között. Lehet, hogy mire e sorok megjelennek, ő is eléri haláltóhajtó vágyát.

Hajdúvármegye a múlt hónapban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Hajdúvármegye törvényhatóságának közigazgatási bizottsága *Rásó* Gyula kir. tanácsos, alispán elnöklete alatt tegnap délelőtt kilencz órákor tartotta a vármegyeház nagytermében rendes havi ülését. *Rásó* Gyula alispán megnyitván a bizottsági ülést, *Weszprém* Zoltán főjegyző terjesztette elő a júliusról szóló alispáni jelentést.

A jelentés a közbiztonság kielégítő voltáról számol be első helyen, majd a fertőző állatbetegségekről emlékezik. *B-Ujváros*on rühkór volt a lovak között. *Tégláson* kutyaveszettség. Az állategészségügyi rendőri intézkedések a szükséghez képest megtétettek. Végül fegyelmi ügyekben ad felvilágosításokat a jelentés, melyet a közigazgatási bizottság egyhangulag vett tudomásul.

*Losonc*zy Álmos dr. tisztii főorvos jelenti, hogy a közegészségügy kedvezőtlenebb volt, mint az előző hónapban. Leggyakrabban hurotos bántalmak fordultak elő emésztő szerveknél. Vörheny 3 községben 21 háznál lépett föl, gyógyult 5, elhalt 3, a többi kezelés alatt van. Született júliusban a vármegye területén 532, halva született 21. elhunyt 323, így a szaporulat 188.

Fauszt Elek pénzügyigazgató szabadságon lévén, helyettese *Eisenmann* Oszkár jelenti, hogy egyenes adóban 62.077 kor. 25 fill. hadmentességi díjban 388.62 kor., fogyasztási és itáladóban 20.696.88 korona folyt be a múlt hó folyamán. Adóengedés 12 esetben eszközöltetett. Jelenti továbbá, hogy elemikárok *B-Ujváros*, *F.-Józsa*, *H.-Hadház* és *Téglásról* jelentettek be. A káresetek fölvetettek s az adóleírások engedélyeztetni fognak.

Latinovich Géza kir. főmérnök a közutak állapotáról tette meg jelentéseit, majd *Csánky* Viktor kir. tanfelügyelő terjesztette elő, hogy szük és nem megfelelő iskolahelyiségek rendbehozását sürgető átiratokat intézett az iskolafentartó hatóságokhoz. A jelentések tudomásul vétele után a bizottsági ülés déli tizenkét órákor végetért.

* **Augusztus 18.** Ő felsége, apostoli királynak születése napjainak évfordulóját ezidén is szokott kegyelettel és hódolattal ünnepli *Debreczen*. Az ünnepi istentiszteletre ma a következő meghívást kaptuk:

Ő császári és apostoli királyi Felsége *Első* Ferencz *József* koronás királyunk legmagasb születésének folyó 1902. évi augusztus hó 18-dikára eső évforduló napján a reformátusok nagy-

templomában reggeli 8, a római katolikus templomban reggeli 9 és az izraeliták imaházában (*Deák* *Ferencz*-uteza) d. e. 10 órákor tartandó hálaadó istentiszteletre van szerenésém T. ezímet tisztelettel meghívni.

Gyülekezés a városláza nagytanácstermében reggeli háromnegyed nyolcz órákor.

Debreczen, 1902. augusztus 12. *Komlóssy* *Arthur*, főjegyző, polgármesterhelyettes.

* **A kamara ünnepe.** Hét vármegye *Debreczenben* székelő kereskedelmi és iparkamarája szép és jelentőségteljes ünnepnapokra készül. A szeptemberi székházavatás előmunkálatai javában és szorgosan folynak s az országos ünnepek imponzans, nagyarányu képet tárnak már is elénk. Ma délután négy órákor *Szabó* *Kálmán* elnöklete alatt az előkészítő bizottság értekezik, mikor is a kamara érdemes titkárja *Szávay* *Gyula* tesz jelentéseket az eddigelő történt intézkedések és résztvételi bejelentésekről.

* **Erzsébet-szobor Pöstyénben.** Pöstyénben vasárnap leplezték le *Erzsébet* királyné emléksobrát, ragyogó időben, a pöstyéni fűrdővendégek és a környékbeli lakosság óriási részvetele mellett. Ebből az alkalomból Pöstyén községet és a fűrdőtelepet nemzeti lobogókkal ékesítették. A fűrdő parkjában áll a szobor, a melyet a dr. *Fodor* *Kálmán*né, született *Berehtold* grófnő elnökségével alakult bizottság közadakozásból emelt. — *Praznovszky* *József* plébános magas szárnyalásu, hazafias szellemű emlékbeszédet mondott, miközben lehullott a lepel a szoborról, a mely *Jankovits* *Gyula* fővárosi szobrász művészi alkotása. Ezután *Erdődy* *Ferencz* gróf nevében *Ters-tyánszky* *Lajos* jószágigazgató átvette a szobrot, majd *Könyves* *Tóth* *Kálmán* *debreczeni* lelkész a magyar fűrdővendégek, *Alexander* *Bernát* dr. a Magyar Tudományos Akadémia, *Rauch* dr. köznigsbergi ügyvéd a németországi fűrdővendégek, *Fodorné* *Berehtold* grófnő a szoborbizottság és *Semsey* *Mariska*, a m. kir. Operaház tagja a magyar nők közsoruját tette le a szobor talapzatára. — Délben lakoma volt, este pedig díszelőadás a nyári színházban *Semsey* *Mariska* közreműködésével. A színházi előadás után díszmenetben *Mátyás* király vadászfelvonulását mutatták be a fűrdővendégek közreműködésével.

* **Kossuth-serleg.** A függetlenségi-kör a szeptember 19-iki nagy napra, mely *Kossuth* *Lajos* százados születésének emlékünnepe lesz, egy serleget készített, melyen *Kossuth* dombornyomatu arczképe lesz. A *Kossuth*-serleg mintázatot tegnap mutatta be *Tóth* *András* szobrász a kör vezetőségének. A serlegmintázatot már fel is küldték *Hirman* *Ferencz* *budapesti* érezöntő gyároshoz ezüstbeöntés végett.

* **Debreczen küldötte az erdészeti gyűlésen.** Az Országos Erdészeti-Egyesület jövő hónapban tartja meg évi közgyűlését *Mányháza*n. E gyűlésre Debreczen várost is meghívta az egyesület. A tegnap tartott tanácsülésen a városi tanács *Török* *Gábor* erdőmestert bizta meg a város képviselővel.

* **A fővárosi vám ellen.** A budapesti kereskedelmi kamara — mint fővárosi tudósítónk értesül — nagyszabásu akciót szándékozik megindítani a székes-

főváros által szedett vámok eltörlése vagy legalább is a főváros közgyűlése által közelebb elfogadott és a régi vámtételeket szertejáról fölemelő új vámtariffa elvetése érdekében. A kamara elvi szempontokból helyteleníti a városi vámnak fönntartását: nem tartja helyesnek és az egyszerű gazdasági politika elveivel összeegyeztethetőnek azt, hogy egy olyan város, a mely ipari és kereskedelmi jelentőségre törekszik, sőt a melynek hivatása a téren imporiális jellegre szert tenni, határait vámvonallal zárja körül és ezzel a kereskedelmi forgalomba és az ipari feldolgozás alá kerülő czikkeket megdrágítsa. Az akció sikeressé tétele okából a kamara most arra szólította föl a fővárosi kereskedőket és iparosokat, hogy a lehető legrészletesebb és számszerűleg is illusztrált felvilágosítást adjanak arról, hogy a saját szakmájuknak versenyképességére a városi vámtariffa minő befolyással van. Talán fölösleges is külön rámutatnunk arra, hogy közvetve a vidéki kereskedelemre s iparra nézve is mennyire fontos a budapesti kereskedelmi kamarának ez a mozgalma.

* **A pékek vasárnapja.** Érdekes és fontos leírát érkezett tegnap Debreczen város tanácsához a vidéki sütőipari munkának vasárnapi munkaszünetéről. A kereskedelemügyi miniszter értesíti e leírátával az összes törvényhatóságokat, hogy — figyelembe véve az ország szociális és közérdekét — a sütőipari munkások számára minden hónapban egy teljes és minden két hétben egy fél vasárnapot munkaszünetnek rendel.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter, — mint a „Budapesti Közlöny“ jelenti — Vidényi Nándor dr. debreczeni kir. törvényszéki aljegyzőt, jegyzővé nevezte ki.

* **A tisztelés különféle bajai.** Egy debreczeni tisztviselő házasság ember letére rózsaszínű levélkét kapott a napokban. Kellő szivdobogások között felbontja, beletekint s akkorát káromkodik, hogy beesületére vált volna bármely zupás huszármesternek. A levélkét ugyanis egy hitelezője írta, tapasztalatból tudván, hogy a széges leveleket a tisztviselő felbontatlanul szokta dobni a papírosárba.

A szótárban és azon kívül leledző összes indulatszónak végére jutván, megakad szeme a levél megszólításán, mely a következőleg hangzott:

— Mérsékeltlen tisztelt Uram!

A tisztviselő dühbe borult. Előkeresett két jól fészült férfit s elküldte őket felvilágosítás irányában a levél írójához.

A segédek beállítanak az ellenfélhez — ki melesleg mondva, egy előkelőbb helybeli kereskedő czég főnöke — a megbízatásukhoz biven előadják a dolgot.

— Kérem uraim én abban nem találok semmit.

— De a mi felünk talált. Ez a kifejezés sértés akart lenni.

— Dehogyan is akart. Csakhogy én nem tisztelek egyformán minden embert. Az egyiket mélyen, a másikat nagyon, a harmadikat igen tisztelem. Van olyan, a kit kevésbé, s olyan, a kit egyszerűen és a kit egyáltalában nem is tisztelek. Az urak megbízóját én például szintén tisztelem, de csak mérsékeltlen, a mihez úgy gondolom teljes jogom van. (v.)

lönben megfogok nevezni két segédet s aztán döntsék el önök ezt a dolgot, mert én különben nem érek rá. Magamat ajánlom.

A segédek, mint hírlik, már negyedik nap óta állandóan üléseznek, de mindeddig nem bírták megállapítani, vajjon sértés-e az, ha egy hitelező nem fizető adósát csak mérsékeltlen tiszteli.

* **Tilos a sertésbevitel.** A sertésvesznek Ausztriában való behurcolása miatt több területről tilos a sertésbevitel az osztrákföldre. E tilos terület közé tartozik *Hajdúvármegye* is, melynek egyes járásából a folytonosan fel-fellépő sertésvesz miatt tilos a bevitel.

* **Mariska meghalt.** Mariskát méltóztattak ismerni ugyebár?! Kedves, üde arczára jól emlékezünk mindannyian; édesen csicseregő hangja itt cseng a fülünkben és alig hisszük a szomorú valót, hogy meghalt, hogy nincs többé... A kis Mariska fagyaltot mért a *Riesz-féle* cukrászboltban, míg egyszer egy estén, egy balvégzetes szerencsétlen estén, keztyűt tisztítva, lángot kapott előtte a benzín és a szép gyerekleány bekerült a kórház sebészeti osztályára. Elet-halál közt vívódott szegényke, míg végre tegnap elcsöndesedett mindörökre és fölszállott harmatos, hófehér lelke az angyalok seregéhez. Földi porhüvelyét volt főnöke temetteti el ma délelőtt tíz órakor a r. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint. Aldás és béke a kis *Mézes Mariska* tiszta emlékére.

* **Kivándorlás Romániába.** Az utóbbi időben ismét nagy mértékűt ölt a kivándorlás. Hétről-hétre csoportok kelnek utra s Romániába mennek jobb hazát keresni. Lelketlen ügynökök hazug képeket festenek a Romániába vándorolt munkások fényes helyzetéről s ez által népünk százait csalják az idegenbe, hol romlás és pusztulás vár rájuk. A belügyminiszter tegnap felhívta Debreczen város tanácsát, hogy vessen gátat a város környékén a további kivándorlásnak és nyomozza ki a kivándorlásra csábítókat.

* **Szállingózás hazafelé.** Szállingóznak már hazafelé a nyaralók és fürdőzők s népesedni kezd megint a kihalt város, mely anynyira üres és egyhangú talán sohasem volt még nyáron, mint az idén. Némi zajt csak a szalmaözegek csaptak úgy éjjelente, a kik azonban mostanára már szintén elcsöndesedtek. No de annál többet beszélnek és rajognak a fürdőkből hazatérők s nem elég nekünk szegény embereknek, hogy itthon voltunk kénytelenek átszenvedni a kánikula gyötrelmeit, most még némán és türelmesen kell az irigyeltektől hallgatnunk, hogy milyen szép a tenger Abbazia mellett, mily fölséges a Tatra és hogy hullámzik a Balaton. Nincs pedig retentőbb dolog, mint az ilyen eleven Baedekerek végighallgatása. Nem is csodáljuk a következő epizódot, mely tegnap történt az „Emke“ kávéházban. Egy Marienbadból hazatérő ur megfogta egyik barátját és festeni kezdte előtte Marienbad szépségeit. Egy félóráig csak hallgatta megadással a jó ember az ut leírását, de aztán kijött már a sodrából és így vágott közbe:

— Tudja mit barátom. Érdekes utazásnak és uti élményeinek ezentuli részét írja majd nekem egy ajánlott levélben.

* **Elhunyt urnó.** Lesujtó csapás érte a városunkban általánosan ismert, kiváló kereskedőt, *Róth Antalt*. Forrón szere-

retett neje, *Müller Lina* urnó hosszas szenvedés után, 33 éves korában elhunyt, gyászt és bánatot hagyva maga után. A korán sirbatért ifjú nő temetése ma délután három órakor lesz a Csapó-utca 18. sz. háztól.

* **A paprika, mint orvosság.** Hiába gunyolnak bennünket a külföldiek azzal, hogy paprika-erők vagyunk, kezdenek ők maguk is rájönni arra, hogy a paprika nemcsak pompás fűszer, hanem kitűnő orvosság. A budapesti orvosi körben — mint tudósítónk írja — a minapában egy orvos fölolvasást tartott a paprikáról és egyebek között elmondta, hogy egy angol orvos a *tinctura papricae*-t már régóta kitűnő sikerrel használja orvosságnak neuralgia, köszvény és rheumatizmus ellen. Az eljárás a következő: egy marék zöld paprikafejet össze kell zuzni, sajtolni s öt tized liter forró vízben egy óráig erjeszteni, azután átszűrni, egy leveses kanálnyi kölni vizet hozzátenni és kész a tinctura. Azután három-négyszeresen összehajtogatott vászrongyra öntjük, ráteszszük a fájós helyre és száraz flannellel betakarjuk. Nemesak, hogy hólyagot nem huz, de még a bőr sem pirosodik meg tőle.

* **Iparosok és kereskedők figyelmébe.** Az érdekelt kereskedők és iparosok értesítettnek, miszerint a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur engedélye alapján, a f. évben *Nyiregyháza* városban szept. 8—9-re eső országos vásár kivételesen szept. 15 és 16-án, valamint a decz. hó 8—9-re eső szintén országos vásár kivételesen ugyanazon hó 15—16-án fog megtartatni.

* **Jégihány.** Talán egy évben sem volt úgy megszorulva Debreczen jég tekintetében, mint az idén. A gyenge tél miatt nem lehetett a jégvermeket megtölteni s ami jeget a jéggyár termel, abból nem igen kaphat a közönség, mert elsősorban a mészárosok, aztán meg a vendéglősök használják fel saját szükségletükre. E miatt a közönség körében sok panasz hangzik fel. A városi tanács méltányolja a jogosult panaszt s esütőtöki ülésében gondoskodni fog, hogy az arra vágyó közönség is kaphasson jeget.

* **Tanuljunk uszni.** Egy olvasónk küldi nekünk a következő levelet: Nem mulik nap, hogy vízbefult emberről ne adnának hírt az újságok, mióta a nyári hőség megkívántatja a hűs hullámokban való lubiczkolást. Azt hiszem, ha statisztikát csinálnak a fürdés áldozatairól Magyarországon, ennek a statisztikának az adatai megdöbbentenék a lelkeket. És ezek a szerencsétlen áldozatok nem a víz, nem a fürdés áldozatai, hanem csak azé, hogy az élet mesterségében maig is tudatlanok vagyunk. A víz áldás, a fürdőzés haszon és jó egészség: de minden áldás veszedelemmé lehet, ha az ember nem tud bánni vele. Valamennyi folyót, tavat nem lehet kiaszfalozni úgy, hogy a vize csak kötésig érjen: de az uszás mestersége már rég föl van találva és megtanulhatja mindenki több gyönyörűséggel és kevesebb fáradsággal, mint például a tánczolás. Való, hogy — magyar ember a vizet még a csizmaszárban sem szereti, de megszereti, ha hasznát látja és nem éppen a csizmaszárban élvezi. Az uszást csak úgy lehet tanulni, mint a földönjárást; ahhoz is megvan bennünk csakugyan minden erő és képesség, mint ehhez. Sportnak is határozottan különb, mint a labdarugás, egészséges, erősítő, frissítő és e mellett véghetetlen hasznos is. A fürdés hatalmas gyönyörűségét számszorta job-

ban, élénkebben élvezi az, a kit a tehetetlensége odaköt a part mellé: de ezenkívül az uszni tudó ember alkalomadtán az életét köszönheti ennek a tudományának, a mi bizony többet jelent még annál is, ha — három gölt csinál egymásután. Vajjon nem lehetne-e valamiképpen elérni azt, hogy a szülők, a hol csak lehet, megtanítassák uszni a gyermekeiket: vajjon nem volna-e helyes, ha olyan helyeken, a hol uszoda van, az iskolai tornatanítás keretében az uszás tanítása is helyet kaphatna. Végre is a földnek csak egyharmada száraz, az ember könnyen belekerülhet — másik két harmadába is. Megszívlelésre méltó e tanács, de erősen gyanítjuk, hogy e levelet *Szikszay Gyula* uszodatulajdonos írta nekünk — inkognitó.

* **Rejtélyes betörési kísérlet.** A rendőrbjelentési hivatal nagy veszedelemben forgott tegnap. Valamelyik elkényszerezett betörő alkulesok segítségével akart behatolni *Simon kapitány* hivatalos helyiségébe, bizonyára azért, hogy az aktákat és a ténstás-üveget ellopja. Egyebet ugysem igen találhatott ott a jámbor. — Tegnap a kapitány esőernyőjéért ment vissza a hivatalba s az ajtó előtt egy mord kinézésű fiatalembert vett észre. Kérdőre fogta, hogy mit akar. A fiatalember elkényszerezett hangon jelentette ki, hogy nem akar ő semmit, csupán az eső elől menekült a fedett helyiség alá. Mikor a kapitány kilépett, a fiatalembert már nem volt ott, hanem két alkulesot emlékül hátrahagyott. Nono! Nem kell olyan hirtelen megijedni! Hátha valami lakatos-tanonc lehetett az illető s ijedésközben ott felejtette a mesterségéhez szükséges kulcsot?!

* **Meglopott hajóhíntás.** *Winkler Lambert* budapesti lakos bajóhíntával jött a debreczeni vásárra. Itt hallotta meg a szomorú tudósítást, hogy *Sátoralja-Ujhegyen*, hol szintén hajóhíntája van a fia felügyelete alatt. *Weisz Hermann* nevű megbízottja betörés útján 200 koronát lopott el tőle. Jelentést tett a rendőrségnek az esetről s *Bardócz* rendőrbiztos meg is indította a hűtlen alkalmazott ellen a nyomozást. Tegnap aztán felismerte *Winkler* a vásárban *Weisz Hermann* s értesítette róla a rendőrséget. *Weisz* ot elfogták s 28 korona 50 fillért találtak nála, meg egy aranygyűrűt. A lopást nem tagadja, de azt állítja, hogy csak 44 koronát lopott el. At fogják adni az ügyészségnek.

* **Letartóztatott zsebmetsző.** *Szabó Gábor* a vásár végére tartogatta zsebmetszési műve étét. Tegnap ott ögyélgelt fel s alá a *Széchenyi-utcán* és hírtelemben két lopást hajtott végre. Lehet, hogy tovább is haladt volna a számitásban, de *Dobos* rendőrbiztos, a zsebmetszők réme, megakadályozta további munkálkodásában. Az elfogott zsebmetszőnél 3 korona készpénzt találtak, melyet a vásárban lopott. További intézkedésig a rendőrség börtönének ajtaja zárult reá.

* **Gólya az utcán.** *Papp Eszter* h.-szoboszlói illetőségű cselédleányt szokatlan helyen látogatta meg tegnap délután a gólya. Lakására sietett, mikor a *Deák Ferenc*-utcán, a zsinagóga előtt egyszerre fájdalmasan érzett és mire egy közeli házba be akart menni — váratlanul anyává lett. Az új szülöttet és beteg leány-anyát egy rendőr vette pártfogásába és beszállította a bábaképezde szü-

lészeti osztályára, hol a fiatal anya s az utcán született piczike — a kiadott bulletin szerint — a körülményekhez képest jól érzik magukat.

* **Két középiskolai tanuló** vagy lány teljes ellátásra felvétetik. Ertekezhetni dr. *Borbély Imrénél*. *Piacz utca* 30 szám.

IRODALOM.

(C) **Leányszemek.** Ilyen czímen bocsátja közre verskötetét *Amon Ottó* budapesti poéta, *Amon Margitnak* a kiváló művésznőnek bátyja. A szerző neve már nem ismeretlen, több csinos verse jelent már meg a budapesti napilapokban. A „Leányszemek” czímű verskötethez az előszót *Salamon Odón*, a jeles író írja. A czimlapot *Kollár Gusztáv* tehetséges fiatal festő rajzolja. A csinosnak ígérkező könyv ára 2 korona és szeptember 15-ikén jelenik meg. A könyv tartalmát a következő kis versben maga a szerző mondja el:

Mi lesz a könyvben?

Egy néhány dal, egy néhány érzés,
Egy néhány apró, édes gondolat,
Egy néhány rim, egy néhány akkord,
Egy kis romlatlan, üde hangulat;

Néhány leánynév, egy-két forró ábránd,
A hol a szív és nem az ész a lényeg,
Remények, vágyak, féltve rejtett tiúkok,
Emlékek, álmok, szóval — költemények.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

— (A **Hortobágy** az „*Uránia*” színpadján.) E hét szombatján kerül bemutatóra fényes kiállítással a fővárosi „*Uránia*” színházban *Lovász János* és *Haranghy György* „A délibábok hazája” czímű alkotása, melyhez kitűnő zeneszerzőnk, *Dóczy József* irt eredeti debreczeni nótákat. Kétszáz vetített kép kíséri az érdekes szöveget, melyek ugy eredeti fölfogás, mint kivitel tekintetében a legjobbak közé tartoznak, miket az *Uránia* valaha bemutatott. Rendkívül megkapó és tanulságos a mozgóképek sorozata. A *pallagi állatcarusel*, az *urilakodalom*, a *talyigásverseny*, a *hortobágyi csikósok futtatása*, a *kofaszeke-rezés*, a *csacsi-verseny*, a *táncz a hortobágyi csárda előtt* és a *kofák takarodóia*. A képeket *Haranghy György* oly pompás felvételekben örökítette meg, hogy a *hortobágyi* részletekről az *Uránia* képes levelezőlapokat is készített s ezeket az előadások alkalmával fogja forgalomba hozni. E kitűnő képekkel teljes összhangzásban van a jó magyaros szöveg is.

TÁVIRATOK.

Királyunk vendége.

Ischl, augusztus 12. (Saját tudósítónktól.) *Szigfrid* bajor herceg, aki tegnap hadsegédével, *Redtwitz* báróval ideérkezett, ma délelőtt kihallgatáson volt Ő felségénél és délután résztvesz a legfelsőbb családi ebéden.

A czár kegyelme.

Berlin, augusztus 12. Mint *Pétervárról* jelentik, a czár állítólag elrendelte a smolenski fogházban internált valamennyi diák szabadonbocsátását, a kiket a moszkvai februári zavargások alkalmával elfogtak volt. A kormányzó rövid beszédeli bocsátotta el a diákokat amelyben munkára és nyugalomra szólította fel őket.

Inczezy László temetése.

Budapest, augusztus 12. (Saját tudósítónktól.) *Inczezy László*, a kitűnő publicistát és költőt délután négy órakor temették óriási résztvét mellett. *Koporsójánál* az *Ur* szolgálán kívül, *Szathmári Mór* országgyűlési képviselő az „*Ujságírók Egyesületének*” főtákará bucsuztatta a halottat.

Országos biztosító szövetkezet.

Budapest, augusztus 12. (Saját tudósítónktól.) *Darányi* miniszter költségvetési vitakor bejelentette, hogy a magyar szőlő és bortermelés föllendítésére és állandó biztosítására országos szövetkezetet alapít. Mint értesülünk, a szövetkezet terveivel most készültek el és már szeptemberben hozzálátnak a terv megvalósításához.

Öngyilkos várfelügyelő.

Bécs, augusztus 12. (Saját tudósítónktól.) *Baden* mellett *Heberenthalban*, *Schmidt József*, *Jenő* főherceg várkastélyának főfelügyelője fölakasztotta magát, magánéletben keresendő okok miatt.

Titokzatos rablógyilkosság.

Székesfehérvár, aug. 12. (Saját tudósítónktól.) Ma délelőtt halva találták *Bernáth Julia* 65 éves aggszüzet, *Günther* orsz. képviselő rokonát. Nyakán zsinog volt, arczán véres seb, fején zuzódás. Hátrahagyott levél szerint öngyilkos lett, ez azonban valószínűleg hamisítvány, mert ékszerrei és értékpapirjai eltűntek. — A csendőrség erélyesen nyomoz.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Pör a fél ló miatt.** *Salamoni* ítéletre vár a következő *hajdumegyei* eset: Egy nyergesmester adóbevallási ivén egy „fél ló” tétel szerepelt. Az adóhivatal kíváncsi volt a „fél ló” eredetére s beidézte a nyergesmestert, a ki oda nyilatkozott, hogy a vendéglőssel közösen van egy lovuk. — A zabot hol az egyik, hol a másik adja. Nemrégiben azonban a nyerges el akarta adni a lovat, amibe azonban a másik nem akart beleegyezni. A vendéglős azt mondja, hogy adja el a nyerges a maga részét,

meki nincs szándékában a lovat eladni. A vita még mindig tart a bonyolult jogi esetben.

KÖZGAZDASÁG.

Hajdumegye termése. Vármegyénkben az egyes gabonaneműeknél a várható eredmény körülmények legujabb alakítása szerint a következő:

A buza aratását azon helyeken, hol az utóbbi tíz nap alatt az időjárás jobbra fordult, nagyobb részt befejezték, hordása és eséplése folyamatban van. Több helyen az eső az aratást igen megnehezítette, sőt helyenként annyira késleltette, hogy még mindig nincs befejezve. — A terméshozam ugy szemre, mely szép piros és sulyos, mint szalmára a várakozásnak megfelelt. Az esőzés a dől vetésekben kárt okozott, mert sok a csírás és üszökös buza. A bevetett 39,158 katasztrális termése 254,100 métermázsza, az 1901. évi 236,314-el szemben. Átlagos termés holdanként 6.65 métermázsza.

A rozs és kétszeres aratását befejezték, hordása és eséplése folyamatban van. A terméshozam a megtartott próbaeséplésekből következtetve szemre nézve jó közepesre tehető, szalmára nézve igen jól fizetett. Helyenként az eső kárt okozott. A bevetett 25,249 katasztrális hold átlag 6.48 métermázsát hoz, ami összesen 158,700 métermázsát tesz az 1901-i 142,223 métermázsával szemben.

A tavaszi árpát is nagyobbára learatták. Az őszt eséplik és hordják. Az eső a gabonaneműek közül az árpa minőségében okozott legtöbb kárt, amennyiben általános a panasz, hogy fehér sörárpára alig lehet kilátás. A sok eső folytán a szem megsárgult és vékony lett. A szalmáhozam kielégítő. A bevetett 21,214 katasztrális hold 134,500 métermázsát hoz, 1901-ben 105,236 volt, az átlagos termés holdanként 6.34 métermázsza.

A zab szemfejlődésének a sok eső kedvezett, ennél fogva javul. A sik vidéken már nagyobbára learatták, ellenben a dombos részekben érik és aratják. A termés kilátások jó közepesek. A bevetett 10,701 katasztrális hold, átlag 6.07, összesen 65,000 métermázsát hoz, a múlt évi 54,847 métermázsával szemben.

A kukoricza az utóbbi időben sokat javult, helyenként igen előnyösen fejlődik s már czimerét hányja. A késői vetések azonban gyengék s egyes helyeken attól tartatnak, hogy be sem fognak érni.

A rét általában jól termett, a sarju jól fejlődik s kedvező eredménnyel bíztat.

A szőlő fejlődésére károsan hat a fellépett peronoszpóra és lisztharmat. A gyakori esőzések a permetezési munkálatokat hátráltatták és részben megghiúsították.

A gyümölcs általában gyenge hozamot ígér; sok helyen férges és hull. Alma, körte és dió közepes termésű lesz.

Vármegyénkben ilyen az idejünk s ha a gabona ára fel nem száll erősen, a sulyos terhektől megkönnyebbül a nép.

Balfkényes iszapfürdő lithimnos forrása.

Páratlan gyógyhatásu

VESE-, HÓLYAGBAJOK-nál
ÉS KÖSZVÉNYNÉL. o o o

Kénes, nemkülönb
o ritka gyógyerejű o
MOÓRFÜRDŐI

a legjobb eredménnyel használhatnák esuzos bántalmaknál o o o o és női bajoknál. o o o o

Villanyosfény- és villanyos vízfürdőiben, továbbá hidegvizgyógyintézetében az

IDEGBAJOSOK ÉS IDÜLT IZZADMÁNYOKBAN

szenvedők találnak o o gyógyulást. o o

Teljes penzió (lakás, kénesfürdők használata és étkezés) napi 5 koronától feljebb. Munkás sanatoriumban (lakás, kénesfürdők használata és étkezés) napi 2 koronáért. Egy rekesz lithimnos savanyuvíz 25 és fél o o o literes üveggel 5 korona. o o o

Naponta fris szedésű

sárga dinnyét

legjobb fajtákból — saját termés.

.. Készítetek legjobb izléssel kötött ..

menyasszonyi és nyoszolyólányi

csokrokat

és alkalmi

koszorukat

legsolidabb árban.

Becses pártfogásért esedezve
kiváló tisztelettel

Paezelt János

mag és virág kereskedő

Debreczen.

Zwack-féle

Unikum

legjobb gyomorerősítő likör
vörös keresztel.

kapható:

Üzeglédy és Polgárnál.

Jersan-Calcop

Vastartalmu táp- és erősítőszér, vérképző és idegszilárdító

kellemes izzel, könnyü emésztéssel.

➡ Tessék az orvosoknál tudakolni. ➡

Kapható minden gyógyszerárban.

Főraktár Hajdumegye számára

Muraközy László gyógyszerésznél.

TÓTH GYÜLA

vaskereskedő DEBRECZEN,

Piacz és Kossuth-utca sarkán.

Ajánlja dus raktárát: vas, szer-
szám, épületvaslás, házi-, kerti-
és konyha felszerelésekben.

Hatvan-u. 2. szám alatti raktáramban

nagy választék magyar és bud-
veiszi gyártmányu porcellan
kályhákban, valamint első minő-
ségű vasbutorok, fürdőkádak, jég-
szekrények és fényezett fémáruk.

➡ Szolid kiszolgálás. — Iutányos árak. ➡

